

VÆGGELUS

Væggelusen (*Cimex lectularius*) er en tæge og har som alle andre tæger en sugesnabel. De fleste tæger bruger sugesnabelen til at suge plantesaft, men væggelusen er en af de få tæger, der lever af blod. Væggelusen har i modsætning til mange andre tæger ingen vinger. Den voksne væggelus kan blive op til 1 cm lang, og kroppen er meget fladtrykt afhængig af, hvornår den sidst har suget blod. Farven er nærmest rødbrun. Man mener, at væggelusen har fulgt os helt fra vore forfædres huletilværelse, blandt andet fordi andre "huledyr" som flagermus, svaler og mursejlere også har væggelus. Disse væggelus er nært beslægtede med vor egen art, og i sjældne tilfælde kan de angribe mennesker.

Foto: SSL

Væggelusen suger blod fra mennesker
Naturlig størrelse ca. 6 mm.

Biologi og skade

Væggelus er lyssky; om dagen sidder de gemt i revner og sprækker, men om aftenen kommer de frem for at opsøge byttet, som de sandsynligvis finder ved at gå efter varmen. De foretrækker menneskeblod, men kan suge på andre dyr som f.eks. kaniner, rotter, mus og fugle. En voksen væggelus er 5-10 minutter om at suge blod. Efter måltidet trækker den snabelen til sig og kravler i skjul, og her bliver den siddende i adskillige dage og fordøjer.

Hunnen lægger sine æg på skjulestederne, hvor de klæbes fast til underlaget. Den lægger 4-5 æg om dagen - i alt ca. 200. Antallet afhænger af temperaturen og andre ydre forhold, og ved temperaturer under 10°C lægges ingen æg.

Ud af de ca. 1 mm lange æg kommer nymferne, som ligner mindre udgaver af de voksne. Udviklingen går gennem fem stadier, mellem hvilke der skiftes hud, og i hvert stadium kræves et måltid blod. Det tager fra to måneder til knapt et år for væggelusen at gennemløbe udviklingen fra æg til kønsmodent individ. Den voksne væggelus kan klare sig forbløffende længe uden blod, ved stuetemperatur et par måneder, længst - ca. et år - ved en temperatur på 13°C.

Der er stor forskel på folks følsomhed over for væggelusebid, nogle generes overhovedet ikke, medens biddene hos andre svulmer voldsomt op. Biddene kendes lettest fra lopperstik på deres placering. Lopper bider gerne på kroppen under stramtsiddende beklædning, medens væggelus næsten altid vælger at bore snabelen i utildækkede hudpartier, hænder, arme, hals, fødder, populært sagt hvad der stikker uden for dynen.

Væggelusene synes ikke at spille nogen rolle som smittespredere.

Bekæmpelse

Væggelusene spredes ganske overvejende med tøj, bagage og ikke mindst med bohave. De kan dog også i visse tilfælde selv vandre fra lejlighed til lejlighed langs rør mm.

Konstaterer man væggelus, har man - såfremt man er lejer - pligt til straks at melde det til udlejeren, der efter lejeloven skal sørge for udryddelsen. Undlader man dette, og breder dyrene sig i ejendommen, kan man pådrage sig et alvorligt erstatningsansvar. Se også under "[Skadedyr i ejendomme \(Lovgrundlag\)](#)". Især i lejligheder, men også selv om man bor i eget hus, vil det normalt være en fordel at lade en erfaren skadedyrbekæmper tage sig af sagen. Kendskab til dyrenes vaner og tilholdssteder er en forudsætning for et hurtigt resultat, og ved forkert eller utilstrækkelig behandling risikerer man, at væggelusene jages væk, og dermed er der risiko for, at de spredes til andre lejligheder eller rum.

Vælger man at bekæmpe væggelusene selv, er det vigtigt at finde deres tilholdssteder. De findes især i nærheden af sengesteder, så selve sengen og madrasserne må undersøges grundigt. Andre typiske gemmesteder er bagsiden af skabe og billeder, sprækker

ved paneler og lister, bag løst tapet og ved gennemføringer af rør og ledninger. Tilholdsstederne kan i nogle tilfælde kendes på de sorte ekskrementer, tomme huder og æggeskaller, selvom der ikke i øjeblikket sidder levende væggelus. Til selve bekæmpelsen anvendes et eller flere af de nedenfor nævnte midler, afhængig af hvad der er mest praktisk.

Sprøjtevæske / pudder

En grundig behandling af væggelusenes tilholdssteder kan udføres med en sprøjtevæske eller et insekt-pudder beregnet til brug mod krybende og kravlende insekter. Det er meget vigtigt at behandle alle steder, hvor der sidder væggelus, og også gerne områder, som væggelusene skal passere for at komme frem og tilbage mellem deres gemmesteder og maden (sovende mennesker).

Insektlak

Insektlakken påføres med pensel og stivner til en lakagtig belægning, som dyrene blot skal passere et par gange for at få nok. Den er især praktisk til supplerende behandling langs paneler, ved rørgennemføringer og lignende steder. Holdbarheden er normalt flere måneder.

Varme- og kuldebehandling

Væggelusene er følsomme over for stærk varme og kulde. Alle stadier dræbes ved ophold et par timer ved 50°C eller -18°C. Ved varme- og kuldebehandling skal man dog være opmærksom på, at behandlingstiden afhænger af, om dyrene sidder i et isolerende materiale eller ej, så det er som hovedregel bedst at lade ting blive i fryseren et par døgn for at sikre, at alle væggelus er døde.

Forebyggelse

Væggelus bringes i mange tilfælde ind i hjemmet, fordi man har overnattet på steder, hvor disse dyr findes. Efter overnatning på steder, hvor der har været væggelus, eller hvor der er mistanke om sådanne, er det en god idé, at bagagen gennemgås ved hjemkomsten. Tøj og andre genstande, som kan tåle det, vaskes i vaskemaskine eller fryses ned til $\pm 18^{\circ}\text{C}$ i et par døgn. Ting, der ikke tåler dette, undersøges nøje, og kufferter, tasker o.lign. kan eventuelt sprøjtes med et insektmiddel mod krybende og kravlende insekter.

Foto: SSL

Voksne væggelus,
nymfer og æg på skjulestedet